

Werken met data? Ben je gek?!

Kwaliteitsvol werken met data op school

Gilbert Deketelaere

1

1

Even voorstellen

Voormalig beleidsondersteuner, kwaliteitscoördinator
op een middelbare school

Spreker, inspirator over kwaliteitszorg
Nascholer bij CNO en Thiek!
cno.uantwerpen.be | thiek.be

Auteur van *Werken aan kwaliteit op school* (Politeia, 2021)
en *Van data naar daadkracht* (Politeia, 2024)

Contact: gdeket@gmail.com

2

Mogelijke weerstand

Ik heb niet echt zin in het werken met data omdat...

- “Het gaat alleen nog maar over cijfers. En cijfers, dat is niks voor mij!”
- “Hoe meer data je verzamelt, hoe beter blijktbaar. Allemaal teveel.”
- “Ik werd afgerekend op de resultaten van een dataverzameling.”
- “Ik ben leraar! Data verzamelen, dat is geen deel van mijn job.”
- “Er worden data verzameld over zaken die er niet echt toe doen.”
- “Er wordt toch niks gedaan met die verzamelde data!”
- ...

3

Menu van de dag

- Principles bij het werken met data
 - In het teken van kwaliteitsontwikkeling
 - Meet wat van belang is
- 5 fasen bij het werken met data
 - Fase 5: opvolgen van resultaten
 - Valkuil: culpabilisering

4

In het teken van kwaliteitsontwikkeling

- Gelinkt aan PDCA
 - Data als middel
- Gelinkt aan leereffect bij leerlingen
 - Hattie: “Teachers working together as evaluators of their impact”: effectgrootte 1.32
- Vanuit een visie op het werken met data / een visie op kwaliteitszorg
 - Waarom?
 - Wat?
 - Wie?

5

Data in functie van leereffect bij leerlingen

Teacher and School Leader Expertise

1.	TEACHERS WORKING TOGETHER AS EVALUATORS OF THEIR IMPACT	1.32
2.	ALL HAVING HIGH EXPECTATIONS	.90
3.	ALL MOVING TOWARDS EXPLICIT SUCCESS CRITERIA	.77
4.	USING THE GOLDBLOCKS PRINCIPLES OF CHALLENGE	.74
5.	ERRORS AND TRUST ARE WELCOMED AS OPPORTUNITIES TO LEARN	.72
6.	MAXIMIZE FEEDBACK TO TEACHERS ABOUT THEIR IMPACT	.72
7.	A FOCUS ON LEARNING: THE RIGHT PROPORTIONS OF SURFACE TO DEEP	.69

6

Wat je meet,
heeft invloed op wat je doet.
Als je niet het juiste meet,
kun je ook niet het juiste doen.
(Joseph Stiglitz, Nobelprijswinnaar economie)

7

Meet wat van belang is

- Wat je meet, wint aan belang.
- Meet alleen wat van belang is.
 - Criterium: wat zijn de kritische succesfactoren van de school?
 - Leervordering leerlingen
 - Begeleiding leerlingen
 - Tevredenheid van medewerkers
 - Professionalisering
 - Gezondheid
 - Tevredenheid van leerlingen
 - ...

8

Voorbeeld van ORDENING, met EFQM 2013 als inspiratie

1. Leiderschap
 - Netwerking leidinggevenden
 - Kwaliteitszorg en professionalisering leidinggevenden
 - Managementvaardigheden leidinggevenden
2. Medewerkers
 - Info medewerkers
 - Algemeen personeelsbeleid, reglementering
 - Aanwerving en selectie
 - Planning en taakinvolving (bv. functiebeschrijvingen, opdrachten, verlofstelsels ...)
 - Professionalisering
 - Begeleiding
 - Evaluatie
 - Interne communicatie
 - Inspraak (bv. Lokaal onderhandelingscomité)
 - Preventie, bescherming en welzijn (bv. Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk)
3. Strategie
 - Missie, visie op onderwijs (bv. pedagogisch project)
 - Kwaliteitsbeleid (bv. visie, instrumenten, kwaliteitsstuurgroep, OK-kader ...)
 - Operationalisering van het beleid (bv. schoolwerkplan, organogram, lessentabellen ...)
 - Schooloverstijgend beleid
4. Partnerschappen en middelen
 - Infrastructuur
 - Financiën
 - Verzekeringen
 - Techniek en ICT
 - Mediamateriaal
 - Privacy, GDPR
 - Contact externen, partners
 - Contact potentiële leerlingen en ouders
5. Kernprocessen en leerlingen
 - Info leerlingen en ouders, administratie
 - Didactisch handelen (bv. visie op leren, visie op taalbeleid ...)
 - Didactische hulpmiddelen
 - Samenwerking (bv. vakgroepen)
 - Attitudevorming (bv. spijbelbeleid, disciplinair optreden, orde en tucht, schoolreglement ...)
 - Samenhang, vakoverstijgend werken, projecten, activiteiten
 - Gelijke onderwijskansen
 - ICT onderwijskundig en media
 - Gezondheid, sport
 - Ondersteuning leren / socio-emotioneel (bv. handelingsplanning, basiszorg, verhoogde zorg, begeleiding zieke leerlingen ...)
 - Schoolloopbaanbegeleiding, talentontwikkeling
 - Opvolging en evaluatie leerlingen (bv. klassenraden, summatieve evaluaties, rapportering ...)
 - Schoolplanning
 - Contact leerlingen en ouders (bv. oudercommunicatie, ouderraad, leerlingenraad ...)
6. Resultaten leerlingen en ouders
 - Outputdata leerlingen en ouders
 - Tevredenheid leerlingen
 - Tevredenheid ouders
 - Klachtenbehandeling
7. Resultaten medewerkers
 - Outputdata medewerkers
 - Tevredenheid medewerkers
 - Klachtenbehandeling
8. Maatschappelijke resultaten
 - Maatschappelijk imago
 - Waardering door de omgeving
9. Resultaten van de school
 - Onderwijsrendement
 - Resultaten instroom
 - Externe kwaliteitsbewaking (bv. inspectie, peilingproeven, onderzoek ...)
 - Resultaten oud-leerlingen

9

Meet wat van belang is

- Criterium: welke data heb ik of hebben wij nodig om het werk goed te doen? (Fisk, 2022)
 - Start het werken met data vanuit een behoefte
 - Valkuil: voornamelijk werken met data vanuit *problem solving*
- “Meten” breed interpreteren: aan de oppervlakte brengen
 - Kwantitatief
 - Kwalitatief

10

Kwalitatieve data

- Gesprekken met medewerkers, leerlingen, ouders, oud-leerlingen, externen
- Overleg in een kwaliteitsgroep, in een vakgroep, in het beleidsteam
- Feedback van collega's
- Interview
- Observaties
- Open vragen in een enquête
- Visuele voorstelling (foto's, posters, video's, flowcharts, symbolen,...)
- Ideeënbox
- Schoolwerk van leerlingen
- ...

11

3-2-1

Naam:

3 dingen die je tijdens de les geleerd hebt:

3

2 vragen die je nog wil stellen:

2

1 ding wil je straks doorvertellen aan je mama en/of papa, je vriend(in), je broer of zus. Wat is dat?

1

Bron: Klasse

12

13

Arts-based research

- Visual arts: e.g. drawing, painting, collage
- Performative arts: e.g. theatre, dance
- Written arts: e.g. poetry, creative prose
- Music, song
- Film, video
- Storytelling

Helen Kara

14

Principes bij het werken met data

1. Werken met data staat in het teken van kwaliteitsontwikkeling
2. Meet wat van belang is
3. Niet *data driven* maar *data informed*
4. De kwaliteit die blijkt uit een dataverzameling is nooit de totaalkwaliteit
5. Werken met data is een zaak van iedereen
6. Werken met data vraagt een continue aandacht voor participatie, veiligheid, communicatie en haalbaarheid

15

5 fasen bij het werken met data

1. Omschrijven van behoefte en doel
2. Selecteren en verzamelen van data en selecteren van databronnen
 - Kwantitatief
 - Kwalitatief
3. Verwerken van data
 - Begrijpen
 - Synthetiseren
 - Visualiseren
4. Interpretieren van data
 - Data + dialoog
5. Opvolgen van resultaten

met
“passende grondigheid”
(Lisette Munneke)

16

Fase 5: opvolgen van resultaten

Decision-driven data collection (Dylan Wiliam)

17

Valkuil: oneigenlijke opvolging

Culpabiliseren: afgerekend (kunnen) worden op de resultaten van een dataverzameling

- Risico: fraude, doen alsof, *teaching to the test*
- Risico: versmalling van (onderwijs)kwaliteit
 - Verwaarlozing andere belangrijke aspecten van kwaliteit

Wel: spreek aan op professioneel handelen

- Vanuit afspraken, visie

18

Vraag van een directeur uit Vlaanderen

Ik wil dat leraren concreet aan de slag gaan met de resultaten van de Vlaamse toetsen. Waar let ik best op en hoe zorg ik ervoor dat dit proces kwaliteitsvol gebeurt zonder zelf de coördinatie in handen te houden?

19

TLT

TIGHT

LOOSE

TIGHT

Omschrijven van de
(beoogde) kwaliteit
die verwacht wordt

Evalueren van de
(geleverde) kwaliteit

Rune Ulvnes

20

Wat als het niet TLT is?

21

7 meenemers

1. Maak afspraken over kwaliteitszorg, over het werken met data.
2. Start het werken met data vanuit behoefte.
3. Meet wat van belang is: kies voor *need to know*.
4. Hanteer zowel kwalitatieve als kwantitatieve data.
5. Reflecteer over haalbaarheid.
6. Neem bewust beslissingen in functie van opvolging.
7. Stuur op professioneel handelen.

22